

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 26. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,
kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 98/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt Komerclikuma 317. panta otro daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. un 90. pantam un spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka sabiedrības likvidācija nenotiek un komercreģistra iestāde pieņem lēmumu par sabiedrības izslēgšanu no komercreģistra, ja neviena sabiedrības likvidācijā ieinteresētā persona neiesniedz tiesai vai komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu un sabiedrībai nav pasludināts maksātnespējas process.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts paredz, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas satversmība, tādēļ pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot.

Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā norādīto apstrīdēto normu (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (sk. *Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji ar komersantu noslēguši līgumu par nekustamā īpašuma domājamo daļu iegādi, ar kuru komersants apņēmis līdz 2024. gada 1. septembrim ēku nodot ekspluatācijā, sadalīt dzīvokļa īpašumos, dzēst hipotēkas un atzīmes, bet īpašuma tiesības koroborēt uz Pieteikuma iesniedzēju vārda. Tomēr pirms minēto darbību veikšanas, tostarp pirms Pieteikuma iesniedzēju īpašuma tiesību koroborācijas, 2021. gada 12. janvārī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" ticis izsludināts paziņojums par komersanta darbības izbeigšanu, vienlaikus uzaicinot komersanta likvidācijā ieinteresētās personas viena mēneša laikā pēc paziņojuma publicēšanas dienas iesniegt komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Ņemot vērā, ka neviena persona, tai skaitā Pieteikuma iesniedzēji, saskaņā ar apstrīdēto normu neesot iesnieguši šādu pieteikumu, neesot ticis pasludināts komersanta maksātnespējas process, bet komersants ticis izslēgts no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra. Līdz ar to nekustamais īpašums esot nonācis pašvaldības īpašumā.

6.1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 89. pantam, norādot, ka šī Satversmes norma ir vērsta uz to, lai netiktu pārkāptas privātpersonas pamattiesības.

Satversmes 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Ja tiek lūgts izvērtēt tiesību normas atbilstību šim pantam, pieteikumā ir jāpamato, kādas papildu tiesības vai saistības, kas neietilpst Satversmes pamattiesību normu saturā, attiecībā uz konkrēto situāciju izriet no Satversmes 89. panta. Pieteikumā šāds pamatojums nav sniegts.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 89. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. Tāpat Pieteikuma iesniedzēji lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. pantam.

Satversmes 90. pants ietver valsts pienākumu radīt mehānismu, kas nodrošina personu informētību par tiesisko regulējumu un tā saturu. Savukārt personai ir subjektīvās publiskās tiesības tikt pienācīgi informētai par tās tiesībām un arī

pienākumiem (sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 13.1. punktu).

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējiem ir bijusi pieejama, turklāt paziņojums par komersanta darbības izbeigšanu esot pienācīgi publicēts oficiālajā izdevumā. Tomēr varot rasties situācija, kad persona netiek informēta par tās tiesībām pienācīgā kārtā. No pieteikuma ir secināms, ka, pēc Pieteikuma iesniedzēju ieskata, no šādām situācijām varētu izvairīties tad, ja personas par komersanta darbības izbeigšanu tiktu informētas individuāli. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, kā tieši apstrīdētā norma, kas regulē to, kad nenotiek sabiedrības likvidācija, un paredz sabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas tiesības iesniegt tiesai vai komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu, skar Pieteikuma iesniedzēju tiesības zināt savas tiesības. Turklāt pieteikumā nav pamatots arī tas, kā papildu informēšanas mehānismu neesība liedz Pieteikuma iesniedzējiem zināt savas tiesības pēc būtības.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 98/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina